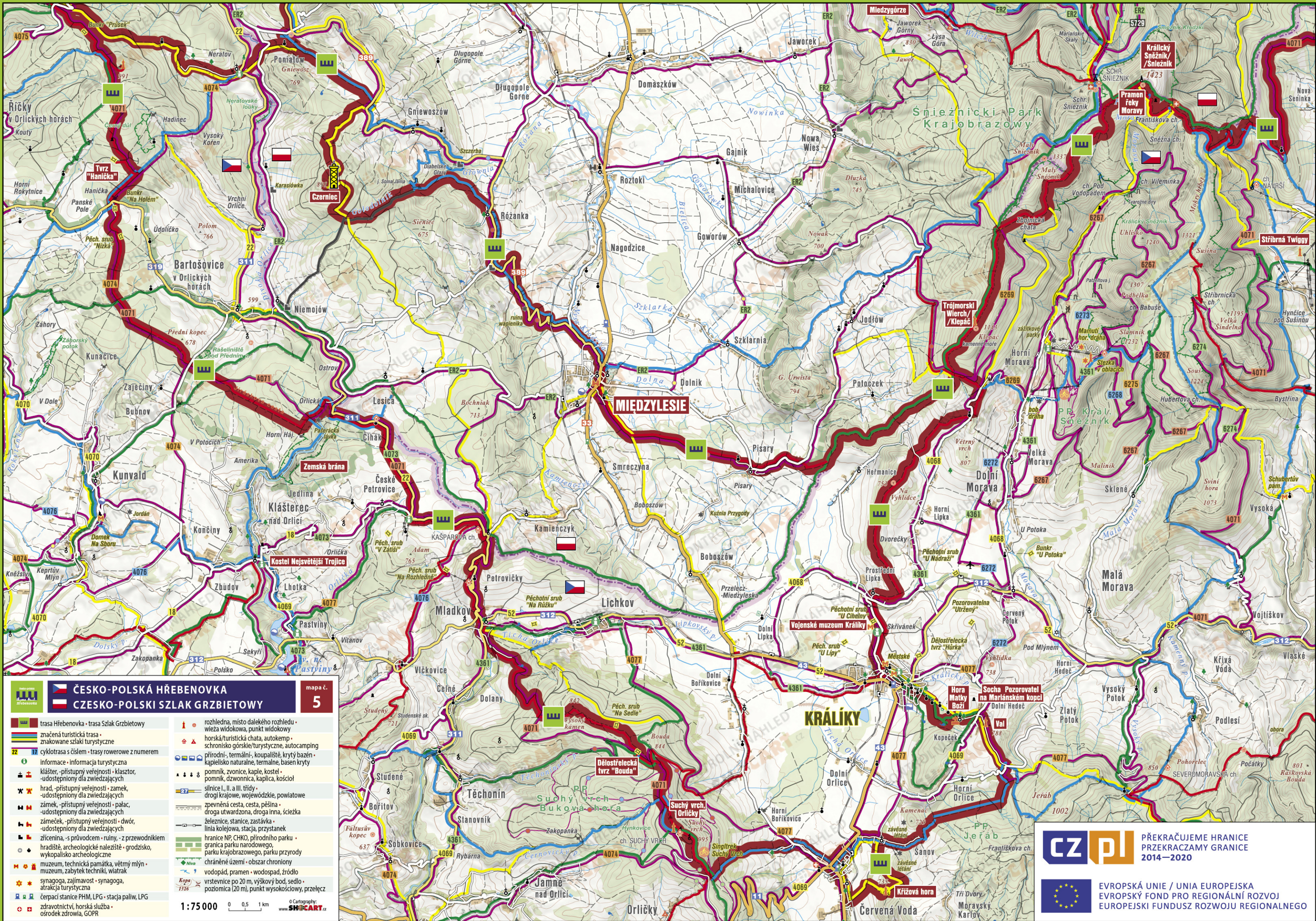

ČESKO-POLSKÁ HŘEBENOVKA
CZESKO-POLSKI SZLAK GRZBIETOWY

 trasa Hřebenovka • trasa Szlak Grzbietowy

 značená turistická trasa • znakowane szlaki turystyczne

 22 cyklotrasa s číslem • trasy rowerowe z numerem

 informace • informacja turystyczna

 klášter, přístupný veřejnosti • klasztor, udostępniony dla zwiedzających

 zámek, přístupný veřejnosti • zamek, udostępniony dla zwiedzających

 zámek, přístupný veřejnosti • pałac, udostępniony dla zwiedzających

 zámek, přístupný veřejnosti • dwór, udostępniony dla zwiedzających

 zřícenina, s průvodcem • ruiny, z przewodnikiem

 hradisko, archeologické naleziště • grodzisko, wykopalisko archeologiczne

 muzeum, technická památka, větrný mlýn • muzeum, zabytek techniki, wiatrak

 synagoga, zajímavost • synagoga, atrakcja turystyczna

 čerpací stanice PHM, LPG • stacja paliw, LPG

 zdravotnictví, horská služba • ośrodek zdrowia, GOPR

 rozhledna, místo dalekého rozhledu • wieża widokowa, punkt widokowy

 horská/turistická chata, autokemp • schronisko górskie/turystyczne, autocamping

 přírodní, termální, koupaliště, krytý bazén • kąpielisko naturalne, termalne, basen kryty

 pomník, zvonice, kaple, kostel • pomnik, dzwonnica, kaplica, kościół

 silnice I., II. a III. třídy • drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe

 zpevněná cesta, cesta, pěšina • droga utwardzona, droga inna, ścieżka

 železnice, stanice, zastávka • linia kolejowa, stacja, przystanek

 hranice NP, CHKO, přírodního parku • granica parku narodowego, parku krajobrazowego, parku przyrody

 chráněné území • obszar chroniony

 vodopád, pramen • wodospad, źródło

 vrstevnice po 20 m, výškový bod, sedlo • poziomice (20 m), punkt wysokościowy, przełęcz

 Niva

 Kopa

1:75 000

0 0,5 1 km

© Cartography: **SHOCART**

**PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020**

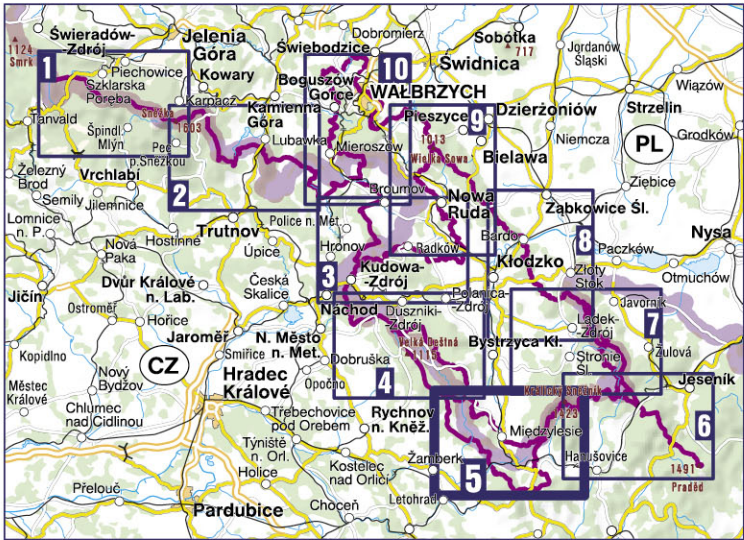
**EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO**

Od Jizerských hor až po Jeseníky, přes hranice čtyř krajů a dvou států, vede již od počátku 20. století trasa Hřebenovky. Situována je do česko-polského pohraničí, kde se nachází řada významného přírodního bohatství jako jsou horské masivy Krkonoš, Broumovska, Sovích hor, Bystrických hor, Orlických hor, Jeseníků apod. V letech 2018 až 2021 byl osmnácti partnery z obou stran hranice pod vedením Euroregionu Glacensis zrealizován projekt „Česko-polská Hřebenovka – východní část“, jehož prostřednictvím došlo nejen k novému vyznačení

celé trasy, ale také k vybudování nových turistických cílů. Vzniklo celkem deset rozhleden a vyhlídek spolu s parkovací infrastrukturou, dvě nová informační centra a také nová přístupová stezka na rozhledny. Česká republika byla s Polskem nově propojena dřevěným mostem přes Divokou Orlici v blízkosti poutního místa Neratov v Orlických horách. Výsledkem tohoto rozsáhlého projektu je snaha o zvýšení zájmu o přírodní, kulturní a historické zajímavosti česko-polského pohraničí.

Od počátku XX wieku od Gór Izerskich aż po Jesioniki, przecinając granice czterech województw i dwóch państw, prowadzi trasa Szlaku Grzbietowego. Znajduje się na terenie polsko-czeskiego pogranicza, na terenie którego można znaleźć wiele bogactwa przyrodniczego: Karkonosze, region Broumovsko, Góry Sowie, Góry Bystrzyckie, Góry Orlickie, Jesioniki itd. W latach 2018–2021 osiemnastu partnerów z obu krajów pod patronatem Euroregionu Glacensis zrealizowało projekt „Polsko-Czeski Szlak Grzbietowy – część wschodnia“, dzięki któremu ponownie wytyczono całą trasę oraz zbudowano nowe atrakcje turystyczne. W sumie powstało dziesięć wież i punktów widokowych wraz z infrastrukturą parkingową, dwie nowe informacje turystyczne oraz nowa ścieżka prowadząca do wieży widokowej. Czechy z Polską połączył drewniany most przez Dziąką Orlicę zlokalizowany w pobliżu miejsca pielgrzymkowego Neratov w Górach Orlickich. Celem tego obszernego projektu jest zwiększenie zainteresowania atrakcjami przyrodniczymi, kulturowymi oraz historycznymi na polsko-czeskim pograniczu.

Czerniec

Hora Czerniec je s výškou 891 m n. m. druhou nejvyšší horou v pásmu Bystrických hor a leží v obci Międzyzlesie. Jedná se o horu kopulovitého tvaru, se strmými svahy a s velice výrazně formovaným vrcholkem. Je tvořena metamorfními horninami, kdy se jedná převážně o krystalické kalcitové a dolomitové vápence. Na vrcholku byla vybudována rozhledna, která je celá z modřínového dřeva a její výška činí 24 m. Z rozhledny je možné vidět další tři rozhledny: na Suchém vrchu v Čechách, na Klepáci v masivu Králického Sněžniku a na vrcholku hory Jagodna.

Góra Czerniec o wysokość 891 m n. p. m. jest drugą co do wielkości górą w paśmie Gór Bystrzyckich w gminie Międzyzlesie. Jest to góra o kopulastym kształcie i stromych zboczach z wyraźnie zaznaczonym wierzchołkiem. Zbudowana jest ze skał metamorficznych, są to przeważnie krystaliczne wapienie kalcytowe i dolomitowe. Na szczycie wybudowano wieżę widokową z drewna modrzewiowego o wysokości 24 m. Z wieży można dostrzec trzy wieże: na Suchym Wierchu w Czechach, na Trójmorskim Wierchu w Masywie Śnieżnika i na szczycie Jagodnej.

Dělostřelecká tvrz Bouda | Twierdza artyleryjska Bouda

Objekt z let 1935–1938 je nejzachovalejší stavbou svého druhu na území ČR. Tvrz tvoří pět bojových objektů v nejvyšším stupni odolnosti (stěny a střešní desky 350 cm tloušťka) a rozsáhlý systém podzemních chodeb a sálů hluboko ve skalním masivu (délka cca 1,5 km). Na rozdíl od ostatních čs. tvrzí nebyla Bouda po 2. světové válce armádou znovu využita a neprošla tedy

rozsáhlejšími úpravami. V podzemí tvrže je ve válečných kasárnách situován památník s kompletním seznamem padlých a zavražděných obránců čs. hranic z let 1938 až 1939. Je to nejlhlouběji položené vojenské pietní místo v ČR (55 m pod zemí).

Objekt pocházející z let 1935–1938, který pozostaje nejlepší zachovanou tego typu budovlů na terenie Czech. Twierdza składa się z pięciu obiektów wojskowych o najwyższym stopniu zabezpieczeń (ściany i płyty dachowe osiągnęły grubość 350 cm) a rozległy system podziemnych korytarzy i sal znajduje się głęboko wewnątrz masywu skalnego (długość ok. 1,5 km). W odróżnieniu od pozostałych twierdz z okresu międzywojennego, po 1945 roku Bouda nie była ponownie wykorzystywana przez wojsko, przez co nie została zmodernizowana. W podziemnej twierdzy, na terenie dawnych koszar, znajduje się tablica, na której widnieje lista nazwisk zabitych i zamordowanych obrońców czechosłowackich granic z lat 1938–1939. To najgłębiej położone wojskowe miejsce pamięci w Czechach (55 m pod ziemią).

Hora Matky Boží (Hedeč)

s kostelem Nanebevzetí Panny Marie – klášter a poutní místo |

z kościołem Wniebowzięcia Maryi Panny – klasztor i miejsce pielgrzymkowe

Poutní areál nad městečkem Králíky je spojený s městem alejí s kapličkami. Tobiáš Jan Becker (1646–1710), pozdější královéhradecký biskup, vystavěl kostel na tehdejší Lysé hoře. Stavba byla dokončena roku 1700 a téhož roku byl do kostela přinesen obraz Panny Marie, díky němuž dostala Lysá horu nové jméno – Hora Matky Boží. V roce 1710 byla dokončena další stavba – klášter na Mariánském kopci a sloužil řádu servitů, od roku 1883 řádu redemptoristů, v letech 1950 až 1960 klášter sloužil jako vězení pro kněze. Unikátní zajímavostí kláštera jsou Svaté schody.

Komplex pielgrzymkowy nad miastem Králíky łączy z miastem alejką z kapliczkami. Tobiáš Jan Becker (1646–1710), późniejszy biskup hradecki, zlecił budowę kościoła na ówczesnej Łysej Górze. Budowę ukończono w 1700 roku, wtedy też umieszczono tutaj obraz Maryi Panny, dzięki któremu Łysa Góra uzyskała nową nazwę – Góra Matki Bożej. W 1710 roku zakończono kolejną budowlę – klasztor na Wzgórzu Maryjnym, należący do zakonu serwitów a od 1883 roku do zakonu redemptorystów. W latach 1950–1960 w klasztorze funkcjonowało więzienie dla księży. Unikatową ciekawostką klasztoru są Święte Schody.

Klepáč | Trójmorski Wierch

Klepáč je hora v masivu Králického Sněžniku ve Východních Sudetech vysoká 1145 m n. m., která se nachází mezi Výrovníkem a Jelením vrchem na hraničním hřebeni mezi Polskem a Čechami. Na vrcholu stojí dřevěná rozhledna vysoká 25 m. Klepáč je jedním ze šesti míst v Evropě a jediným v Polsku, kde se stýkají rozvodí tří úmoří: Baltského, Severního a Černého moře.

Trójmorski Wierch szczyt w Masywie Śnieżnika w Sudetach Wschodnich o wysokości 1145 m n. p. m., leżący między Puchaczem a Jasieniem w granicznym grzbiecie, oddzielającym Polskę od Czech. Górę zwieńcza drewniana wieża widokowa o wysokości 25 m. Trójmorski Wierch jest jednym z sześciu miejsc w Europie i jedynym w Polsce, gdzie zbiegają się zlewiska trzech mórz: Morza Bałtyckiego, Morza Północnego, Morza Czarnego.

Kostel Nejsvětější Trojice – Kościół Najświętszej Trójcy – Kłášterec nad Orlicí

Kostel byl od 13. stol. součástí budovy kláštera řádu křižovníků. V 15. stol. byl kostel vypálen husity a obnoven roku 1452. Z času obnovy po husitských válkách pochází kamenný základ hlavního oltáře a stůl, na němž jsou čtyři erby rodu Jiřího z Poděbrad. Zvláštností kostela jsou malby na venkovních zdech, které znázorňují dvě „podivné postavy“.

Od XIII wieku kościół był częścią zespołu klasztornego należącego do zakonu krzyżowców. W XV wieku został spalony przez husytów i odbudowany w 1452 roku. Z tego okresu pochodzą: kamienny postument głównego ołtarza oraz stół, na którym znajdują się cztery herby rodu Jerzego z Podiebradów. Ciekawym elementem kościoła są malowidła na ścianach zewnętrznych, przedstawiające dwie „dziwne postacie“.

Králický Sněžník a pramen řeky Moravy | Śnieżnik i źródło rzeki Morawy

Králický Sněžník je nejvyšší vrchol (1424 m n. m.) stejnojmenného třetího nejvyššího pohoří v České republice. V roce 1990 zde byla vyhlášena národní přírodní rezervace. Najdete zde trojmezíní kámen Českého království, Moravského markrabství a Kladského hrabství a také sošku sluněte. Zajímavostí je, že na Králickém Sněžniku prameni tři řeky, jejichž vody odtékají do tří moří. Liptovský potok do Severního moře, řeka Morava pramenící na jižním úbočí do Černého moře, a Kladská Nisa do Baltského moře. Řeka Morava je 354 km dlouhá řeka. Její pramen vyvěrá ve výšce 1380 m n. m. pod vrcholem Králického Sněžniku a je upraven jako kamenná studánka. Přímó kolem něj vede turistická stezka na Králický Sněžník (asi 10 minut od pramene). V roce 2022 bude dokončena stavba rozhledny na Kralickém Sněžniku.

Śnieżnik to najwyższy szczyt (1424 m n. p. m.) trzeciego najwyższego pogórza czeskiego o tej samej nazwie. W 1990 roku uzyskał status narodowego rezerwatu przyrody. Na szczycie znajduje się kamienny trójpředział – kamień graniczny wskazujący miejsce, gdzie schodziły się granice Królestwa Czeskiego, Margrabstwa Morawskiego i Hrabstwa Kłodzkiego oraz rzeźba sloniątka. W Masywie Śnieżnika znajdują się źródła trzech rzek, których wody płyną do trzech mórz. Liptovský potok płynie do Morza Północnego, rzeka Morawa, której źródło znajduje się na południowym zboczu, do Morza Czarnego a Nysa Kłodzka do Morza Bałtyckiego. Rzeka Morawa ma 354 km długości. Jej źródło znajduje się na wysokości 1380 m n. p. m. pod samym szczytem i zagospodarowane jest jako kamienne źródelko. Tuż obok prowadzi szlak turystyczny, którym można dotrzeć na szczyt Śnieżnika (ok. 10 minut na piechotę). W 2022 roku zakończy się odbudowa wieży widokowej na Śnieżniku.

Międzygórze

Międzygórze je perlou Krkonoško-jesenické soustavy s malebnou polohou na úpatí Králického Sněžniku v nadmořské výšce 570–670 m v katastru obce Bystrzyca Kłodzka. Międzygórze je dokonalým místem pro turisty, kteří milují ticho a blahodárny klid. Čisté lesy, čerstvý vzduch a horské potůčky – to vše vytváří dokonalé podmínky k odpočinku. Proto je také Międzygórze oblíbené mezi návštěvníky již od 19. století. Lokality je proslavena dřevěnou historickou zástavbou, na kterou narazíte v jiných částech Polska jen zřídka. Domy a penziony byly postaveny v tyrolském a norském stylu, díky čemuž krásně souzní s krajinou okolních vrcholů.

Międzygórze to Perła Sudetów malowniczo położona u stóp Masywu Śnieżnika na wysokości 570–670 m n. p. m w gminie Bystrzyca Kłodzka. Międzygórze to wspaniałe miejsce dla turystów lubiących ciszę i błogi spokój. Dodatkowo czyste lasy i świeże powietrze oraz potoki górskie sprzyjają relaksowi. Dłatego letnicy cenią sobie Międzygórze już od XIX wieku. Międzygórze słynnie z drewnianej, zabytkowej zabudowy, rzadko spotykanej w innych miejscowościach w Polsce. Domy oraz pensjonaty zbudowane zostały w stylu tyrolskim i norweskim, dzięki czemu ładnie komponują się z otaczającymi szczytami.

Międzyzlesie

Międzyzlesie je velice zajímavé město v Dolnoslezském vojvodství, které leží na jihu Kladské kotliny u hranic s Českou republikou, nad řekou Kladská Nisa. Historie města Międzyzlesie je velice dlouhá. Osada byla založena již v raném středověku a městem se stala ve 13. století. Nejcnennější památkou ve městě je mohutný zámek, který v sobě snoubí prvky z mnoha historických období a architektonických stylů. Na milovníky aktivního odpočinku zde čekají lákavé cyklistické stezky různé náročnosti.

Międzyzlesie to ciekawe miastow w województwie dolnośląskim, leżące na samym południu Kotliny Kłodzkiej, przy granicy z Czechami, nad Nysą Kłodzką. Międzyzlesie szczyty się długim rodowodem. Osada powstała tu już we wczesnym średniowieczu, a miastem Międzyzlesie stało się w XIII wieku. Najcenniejszym zabytkiem w mieście jest potężne zbudowany, kryjący elementy z różnych okresów dziejowych i stylów architektonicznych Zamek w Międzyzlesiu. Na aktywnych turystów czekają ciekawe trasy rowerowe o różnym poziomie trudności.

Rozhledna Křížová hora – Červená Voda |

Wieża widokowa Křížová hora – Červená Voda

Rozhledna leží nedaleko středu obce Červená Voda v nadmořské výšce 735 metrů. Rozhledna je 25 m vysoká, vyhlídková plošina se nachází ve výšce 22 m a vede k ní 130 schodů.

Wieża widokowa znajduje się nieopodal centrum miejscowości Czerwena Voda na wysokości 735 m n. p. m. Wieża ma 25 m wysokości a taras widokowy znajduje się na wysokości 22 m, prowadzi do niego 130 schodów.

Rozhledna Stříbrná Twiggý |

Wieża widokowa Stříbrná Twiggý

Nezapomenutelný výhled na západní část Jeseníků, ale také západní hřeben Rychlebských hor a východní hřeben Králického Sněžniku, Staré Město. To všechno můžete vidět zjednatřicet metrů vysoké vyhlídkové věže válcovitého tvaru s dřevěnou konstrukcí z dilny prof. Ing. arch. Martina Rajniše, která vznikla v roce 2018 a stojí na vrcholku kopce Štvanice 866 m n. m. Naleznete zde také odpočívadlo, které vás ochrání nejen před rozmary zdejšího počasí, ale především slouží jako odpočinkové místo.

Z wieży roztaczają się niezapomniane widoki na zachodnią część Jesioników, zachodnie grzbiety Gór Złotych oraz wschodni grzbiet Masywu Śnieżnika a także miasto Staré Město. Aby to wszystko zobaczyć, należy wejść na 11-metrową wieżę widokową w kształcie walca, wykonaną z drewna przez architektów z pracowni prof. Ing. arch. Martina Rajniša w 2018 roku. Wieża stoi na szczycie wzgórza Štvanice (866 m n. p. m.). Strudzeni piechurzy znajdą tu również miejsce, by usiąść i odpocząć a zarazem schronić się przed złą pogodą.

Rozhledna Suchý vrch, Orličky |

Wieża widokowa Suchý vrch, Orličky

Původně vodárenská věž postavená v letech 1931–1932, dnes třicetimetrová rozhledna v sousedství Kramářovy turistické chaty pojmenované po prvním prvorepublikovém předsoedu vlády Karlovi Kramářovi, poskytuje rozhled do širokého okolí. Spatřit z ní můžete Šerlich, Králický Sněžník, Kladsko, Hrubý Jeseník s Pradědem a za dobrých podmínek také Sněžku.

Wybudowana w latach 1931–1932 wieża ciśnieni została przebudowana na wieżę widokową liczącą 30 m wysokości. Znajduje się obok schroniska Kramářova chata, które nazwano na część pierwszego międzywojennego czechosłowackiego premiera, Karla Kramářa. Roztacza się stąd niezwykły widok na okoliczną przyrodę, można stąd podziwiać Šerlich, Śnieżnik, ziemię kłodzką, Wysoki Jesionik z Pradziadem a przy dobrej pogodzie również szczyt Śnieżki.

Socha Pozorovatel – Králíky na vrcholu Mariánského kopce |

Rzeźba Obserwator – Králíky na szczycie Wzgórza Maryjnego

Autor (Karl Emil Wiele) uvádí, že to je takové malé pískovcové novodobé Stonehenge. Sousoší je i zdaleka viditelné, díky umístění na severním předvrcholu Mariánského kopce ve výšce 766 m n. m., na kterém leží i poutní klášter Hedeč – Hora Matky Boží. Kamenné bloky sousoší dosahují výšky kolem 5 m.

Autor (Karl Emil Wiele) twierdzi, że to taki mały współczesny, wykonany z piaskowca, Stonehenge. Zespół rzeźb widoczny jest z daleka, gdyż umieszczony jest na północnych zboczach Wzgórza Maryjnego, na wysokości 766 m n. p. m., na którym znajduje się także klasztor pielgrzymkowy Hedeč – Góra Matki Bożej. Kamienne bloki osiągają wysokość ok. 5 m.

Tvrz Hanička | Twierdza Hanička

Dělostřelecká pevnost byla budována v letech 1935–1938 jako součást systému opevnění proti nacistickému Německu, protože v r. 1938 zde probíhala německá, nikoli polská hranice. Na povrchu je zachováno šest bojových objektů, které v podzemí propojují stovky metrů sálů a chodeb. V muzejní expozici jsou k vidění ukázky výzbroje Československé armády, historické fotografie i modely pevnostních objektů. Prohlídka podzemních prostor vede v hloubce 18 až 36 metrů, kam je nutné sestoupit po 98 schodech.

Twierdza artyleryjska została wybudowana w latach 1935–1938. Stanowiła część systemu fortyfikacji chroniących przed nazistowskimi Niemcami, gdyż w 1938 roku w pobliżu przebiegała granica czechosłowacka. Na powierzchni zachowało się sześć obiektów wojskowych, które łączą się pod ziemią setkami metrów korytarzy i sal. Na wystawie muzealnej można obejrzeć uzbrojenie Armii Czechosłowackiej, archiwalne zdjęcia oraz modele obiektów fortyfikacyjnych. Trasa turystyczna prowadzi na głębokości od 18 do 36 m. Do podziemi schodzi się po 98 schodach.

Vojenské muzeum Králíky | Muzeum wojskowe Králíky

Muzeum leží právě uprostřed rozsáhlého a velmi mohutně vybudovaného pásma československého opevnění z období let 1935–1938. V jeho bezprostřední blízkosti se nachází velké množství zachovalých pevnostních staveb různého typu. Expozice vojenského muzea Králíky vás seznámí s historií československé armády a 2. světové války. V areálu muzea je také turistické informační centrum.

Muzeum znajduje się w centrum rozległego i niezwykle rozbudowanego systemu czechosłowackich fortyfikacji z okresu 1935–1938. Nieopodal znajduje się wiele innych zachowanych do dziś obiektów fortyfikacyjnych różnego typu. Na ekspozycji można poznać historię Armii Czechosłowackiej i drugiej wojny światowej. Na terenie muzeum znajduje się również centrum informacji turystycznej.

Romantická údolí sevěnená mohutnými rulovými skalami, má příhodný název, právě tudy proráží Divoká Orlice hlavní hřeben Orlických hor a vstupuje definitivně do Čech. Tomuto přirovnání napomáhá i kamenný most s jedním obloukem na začátku údolí, po němž řeku překonává silnice z Českých Petrovic do Bartošovic v Orlických horách. Několik kilometrů dlouhé údolí s balvanitým řečištěm je přírodní rezervací.

Romantyczna dolina okalana masywnymi gnejsowymi skałami, nosi nieprzypadkową nazwę, ponieważ właśnie tędy przez główny grzbiet Gór Orlickich płynie rzeka Dziąka Orlica, która wpływa tu ostatecznie do Czech. Porównanie to oddaje też jednoprzęsłowy kamienny most stojący na początku doliny, po którym biegnie droga z Českich Petrovic do Bartošovic v Orlických horách. Ciągnąca się przez kilka kilometrów dolina z pokrytym skałami korytem uzyskała status rezerwatu przyrody.

Železná rozhledna Val – Králíky |

Żelazna wieża widokowa Val – Králíky

Jihovýchodně od Králík (3 km) nad Dolní Hedečí je na vrchu Val zpřístupněna kovová telekomunikační rozhledna vysoká 34 metrů, s vyhlídkovou plošinou ve výšce 22 metrů. Po překonání 123 schodů se otevře návštěvníkovi kruhový výhled na klášter Hedeč – Hora Matky Boží, Orlické hory, mohutný masív Králického Sněžniku, Jeseníky, Branenskou vrchovinu, vrch Jeřáb nebo Suchý vrch.

Na południowy wschód od miasta Králíky, nad miejscowością Dolni Hedeč, na wznesieniu Val stoi metalowa telekomunikacyjna wieża widokowa o wysokości 34 m, której taras znajduje się na wysokości 22 m. Po pokonaniu 123 schodów można podziwiać kołowy widok na klasztor Hedeč – Górę Matki Bożej, Góry Orlickie, potężny Masyw Śnieżnika, Jesioniki, pogórze Branenská vrchovina, szczyt Jeřáb oraz Suchý vrch.

